

МЕТРЫКА

Вялікага
Княства Літоўскага

Кніга 30/30
(1480—1546)

МЕТРЫКА

Вялікага
Княства Літоўскага

Архіў Канцэлярыі
Вялікага Князя
Літоўскага

METRICA

of the Grand Duchy
of Lithuania

Book 30
(1480–1546)

Book of inscriptions 30
(the copy of the end of the XVI c.)

Lietuvos Didžiosios
Kunigaikštystės

МЕТРИКА

Knyga 30
(1480–1546)

Užrašymų knyga 30
(XVI a. pabaigos kopija)

МЕТРИКА

Великого Княжества
Литовского

Книга 30
(1480–1546)

Книга записей 30
(Копия конца XVI в.)

МЕТРЫКА

Вялікага Княства Літоўскага

Кніга 30
(1480—1546)

Кніга запісаў № 30
(Копія канца XVI ст.)

Падрыхтаваў
кандыдат гістарычных навук
В. С. Мянжынскі

Мінск
«Беларуская навука»
2008

УДК 930.22:94(476)“1480/1546”

ББК 63.2(4Бел)

М54

Рэцэнзенты:

доктар гістарычных навук Ю. М. Бохан,
доктар гістарычных навук Г. Я. Галенчанка,
кандыдат гістарычных навук В. Ф. Голубеў,
кандыдат гістарычных навук А. Б. Доўнар,
кандыдат гістарычных навук Ю. У. Несцяровіч

ISBN 978-985-08-0946-9

© Мянжынскі В. С., падрыхт., 2008

© Афармленне. РУП «Выдавецкі дом «Беларуская навука», 2008

ЗМЕСТ

УВОДЗІНЫ (<i>Валеры Мянжынскі</i>)	5
ВВЕДЕНИЕ (<i>Валерий Менжинский</i>)	28
ІЛЮСТРАЦЫІ	44
СПРАВЫ «КНІГІ» МЕТРЫКІ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА № 30	56
РЭЭСТР СПРАЎ	56
ТЭКСТ СПРАЎ	67
1. 1546.03.07. – Адклад («отложено») па загаду кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта Аўгуста на іншы час справы хар. ашм. Флерыяна Дабковіча з в-дам полац. п. Станіславам Давойнам і яго супольнікамі: м-лкам земскім п. Мікалаем Радзівілам, в-дам віцеб. п. Станіславам Пятровічам Кішкам – аб м-ку Лаздоі.	67
2. 1546.03.15. Вільня. – Пацвярджэнне («привилей потверженье») Жыгімонтам Аўгустам б-ну ваўкав. Марціну Стецкевічу і яго сыну Ераніму чатырнаццаці актаў куплі зямель, палёў, сенажацяў, гаю, а таксама сел-на Марцінца Мінцэвіча з сям’ёй у Ваўкав. п-це ў розных асоб ваўкав. баяр у поўную ўласнасць	68
3. 1546.03.17. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады адкласці справу чашніка п. Матыса Петкевіча з нам. юрбарскім п. Іванам Кунцэвічам аб палове м-ка Паневяжскага да яўкі ў суд трэцяга ўдзельніка гэтай справы Юрыя Едкі	70
4. 1546.03.18. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады прыпыніць разгляд справы зям. валын. Міхайлы Сваткавіча Хрэніцкага з пані Міхайлавай Свінускай і сынам яе п. Міхайлам Свінускім аб м-ку Крупец па прычыне заканчэння тэрміну дзеяння «позвы» (павесткі ў суд) істца да адказчыка	70
5. 1546.03.18. Вільня. – Пацвярджэнне («привилей») «навечность» Жыгімонтам Аўгустам пад. гасп., казаку Полац. замка Мікіту Варыгу на дзве з-лі пуст.: Харышэўшчыну і Брахачэўшчыну Полац. в-ці, ў Зябках – паводле «листа» в-ды полац. п. Станіслава Давойны пры ўмове службы коннай вял. кн.	71
6. 1546.03.19. [Вільня]. – Заява («оповедане») Мікалая, Яна, Паўла, Малхера Біюціскіх Сноўскіх пра тое, што ўцёк слуга іх, Ян Падляшанін, і знёс «лист позывный» да п. Станіслава Кезгайла па справе аб м-ках: Шаўляны, Мілашуны, Акмянцы – і рашэнне Жыгімонта Аўгуста зноў істцом паклікаць Кезгайла	72
7. 1546.03.19. [Вільня]. – Распараджэнне Жыгімонта Аўгуста запісаць у кнігі канцелярскія добраахвотны перанос тэрміну («розняте на угоду и отложено року») па справе нам. мемежскага	

- в-ды вілен. Андрэя Длузскага з б-нам Вілен. п-та Янам Навіцкім аб застаўной суме ў пяцьдзесят коп грошай на людзях м-ка Дусеты 72
8. 1540.12.13. Вільня / 1546.03.21. Вільня. – Пацвярджэнне («потверженье») Жыгімонтам Аўгустам б-ну Полац. п-та Васілю Міцькевічу на м-к Начу ў Полац. п-це паводле купчай яго бацькі і «листа судового» в-ды полац. п. Яна Юр'евіча Глябовіча «навечность» 73
9. 1546.03.23. [Вільня]. – Засведчанне («сознане») перад Жыгімонтам Аўгустам добраахвотнага пагаднення паміж в-дам, с-там берасц. п. Аляксандрам Іванавічам Хадкевічам і б-рамі Гарадз. п-та Ясютам і Андрэем Габяцічамі аб перадачы ім шэрагу зямель, балот, сенажацяў каля ракі Свіслач і ўрэгуляванні канфліктаў у м-ку Хадкевіча Бераставіцкім і пушчы Цяцераўскай, а таксама распараджэнне вял. кн. запісаць гэта ў кнігі канцылярскія 75
10. 1546.03.23. [Вільня]. – Заява («оповедане и пилност») «вряду» (загадчыку кар-ай канцылярыі) Валерыяну дв. гасп. Яна Гайкі пра сваю гатоўнасць да правасуддзя па справе з в-ічам полац. п. Мікалаем Глябовічам аб шкодах у м-ку Ліпойскім, і запіс пра гэта ў кнігі кар-ія канцылярскія 77
11. 1546.03.23. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста кн. Кузьме Іванавічу Жаслаўскаму на трыманне зам. гасп. Камянца (акрамя пушчы і ловаў) у адпаведнасці з Уставай замкаў і двароў гасп. ВКЛ 77
12. 1546.03.23. [Вільня]. – Перанос («отложено») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы дв. гасп. Юрыя Кухмістравіча Едкі і яго жонкі Ганны Юрлаўны з дв. гасп. Іванам Міхайлавічам Басам, Фёдарам Іванавічам Зяноўевічам, а таксама з мяшч. вілен. Васілевай Мынцарэвіча Марынай і яе сынам Сілам аб м-ку Маркінікі і рэчах рухомах 78
13. 1546.03.26. Вільня. – Рашэнне («вырок») Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе мешч. вілен. Станіслава Савіча з пад. гасп. Андрэем Длузскім пакінуць за апошнім дварэц Дайноўскі, як закладзены яму за сто коп грошай «лістом» жонкі бурм. вілен. Дылевай ад 27 лютага 1543 г., а рэчы рухомя таго дварца перадаць Станіславу Савічу 79
14. 1546.03.26. [Вільня]. – Заява Жыгімонта Аўгусту аб добраахвотным пераносе тэрміну («отложено на инший час») справы падкаморага кар-га, с-ты сокальскага п. Міклаша з п. Міхайлам Міхайлавічам Свінускім аб гвалтоўным нападзе на з-лі гасп. Стаянаўскія ст-ва Сокальскага, збіцці пад. тамашніх і прычынёных шкодах 81
15. 1546.03.26. [Вільня]. – Заява («сознане») Жыгімонта Аўгусту баяр упіц. Яна і Сабесцьяна Петрашковічаў аб сваім рашэнні перадаць на выкуп і поўнае ўладанне пробашчу вілен., сакрата-ру кар-аму кн. Яну з Даманова дварэц свой вотчынны з людзьмі ў в-ці Упіц., над ракою Мушаю, які быў закладзены іх бацькам немцу Туму Лезмановічу 81
16. 1546.03.28. [Вільня]. – Заява («оповедане») Жыгімонта Аўгусту с-іча луц. кн. Аляксандра Фёдаравіча Чартарыйскага аб тым, што дзяк і ўраднік яго ў м-ку Жодзішкі сабраў з сялян грошы чыншавыя, прадаў збожжа, прыхапіў «листы» (дакументы), усяго гэтага яму не аддаў і прэч уцёк 82
17. 1546.03.29. [Вільня]. – Скарга («оповедане») Жыгімонта Аўгусту падчашага гасп. п. Мікалая Юр'евіча Радзівіла на баяр Вілен. п-та кн. Станіслава Лукашавіча Свірскага, Мацея Багдановіча, Амбражэя Бурбяклевіча аб нападзенні на дом і збіцці яго людзей: б-на Фронцкі, урадніка свірскага Лукаша Пяскоўскага, служ. гарадз. Мікалая Харужыча і возніка Масі 83
18. 1546.03.29. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе с-ічаў луц. кн. Аляксандра Фёдаравіча і кн. Івана Фёдаравіча Чартарыйскіх са с-най брасл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай Біятай аб м-ку Стваловічы на карысць Чартарыйскіх. 83
19. 1546.03.29. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе б-на Багдана Кузьміча Шашко са с-най брасл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай Біятай аб вяртанні яму м-ка Конохі, які апошняя незаконна адабрала, а затым у суд не з'яўлялася. 85

20. 1546.03.29. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе зям. Луц. п-та Аксінні Сенькавай Хацяновіча і яе сына Пракопа са с-най брасл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай Бітай аб вяртанні ім м-ка Паўлавец, які апошня незаконна адабрала, а затым у суд не з’яўлялася. 87
21. 1546.03.29. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста па справе падчашага гасп., дз-цы васілішкага п. Мікалая Юр’евіча Радзівіла і маці яго пані вілен. з дв. гасп. Станіславам Залескім Мядзведзем аб дзесяці службах людзей з вызваленнем апошняга ад выплаты грашовых страт, якія Радзівілы панеслі на гэтых службах за сем гадоў. 88
22. 1546.03.29. [Вільня]. – Перанос («отложено») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы дв. гасп. Юрыя Кухмістравіча Едкі і яго жонкі Ганны Юрлаўны з дв. гасп. Іванам Міхайлавічам Басам і яго жонкай Зафейей аб рухомай маёмасці, якая належыць падчарыцы апошніх па завяшчанні яе бабкі, Андрэвай Станькевіча, для яўкі ў суд іншых удзельнікаў гэтай справы. 90
23. 1546.03.29. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады адкласці справу дз-цы магілёўскага п. Фёдара Бакі, гар. кіеў. п. Івана Служкі і іх жонак, а таксама кнг. Васілевай Міхайлавіча Сангушкавіча Зафеі з зям. Трок. п-та Васілевай Андрэвіча Лозчынай Тамілай аб м-ках Добрын (у Берасц. п-це), Рогач, Гарадзішча і рэчах рухомах да паўналецця дачкі апошняй. 91
24. 1546.03.29. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады прыпыніць справу зям. Трок. п-та Васілевай Андрэвіча Лозчынай Тамілы з дз-цам магілёўскім п. Фёдарам Бакам, гар. кіеў. п. Іванам Служкам і іх жонкамі, а таксама кнг. Васілевай Міхайлавіча Сангушкавіча Зафейей, дв. гасп. Грынашкам Шалухам і Мікалаем Станіслававічам Скіндзірам для правільнага афармлення «позвы» (павесткі) ў суд і ўнясення ў яе імя дачкі – Багданы, як спадчынніцы трэцяй часткі м-ка Рогач па завяшчанні бацькі, Васіля Лозкі 92
25. 1544.09.07. Бярэсце / 1546.03.[29] Вільня. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам «листа» кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога купцу і мешч. гданьскаму Альбрахту Шварцу на выраб паташу, дубовых брусоў і клёпак у пушчы па ўрочышчах Паюрскіх Ваногі, Герайні (у Падлессі) Адамкавага цівунства Ж. з-лі тэрмінам на тры гады пры ўмове выплаты падатку да гасп. скарбу і мытных пошлін 93
26. 1546.03.30. [Вільня]. – Перанос Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы ваяводзінай віцеб. пані Юр’евай Войцехавіча Насілаўскай Ядзвігі і яе дачок з п. Фрэдрыхам Іванавічам Сапегам і жонкай яго, пані Ганнай Заберазянкай, аб Вязынскай пушчы з-за хваробы апошніх. 94
27. 1546.03.30. [Вільня]. – Перанос Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы м-вай гасп. пані Янавай Забярэзенскай Барбары з Фрэдрыхам Іванавічам Сапегам і жонкай яго, пані Ганнай Заберазянкай, аб трэцяй частцы м-каў мужа Барбары п. Забярэзенскага з-за хваробы апошніх. 95
28. 1546.03.26. Вільня / 1546.03.[30]. Вільня. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам даравальнага «листа» пані вілен. Барбары Юр’евай Мікалаевіча Радзівілавай і падчашага гасп., васілілішкага дз-цы п. Мікалая Юр’евіча Радзівіла свайму служ., зям. гасп. Яну Філіпавічу Кастамалоцкаму на м-ак Рошы (пазнейшая назва – Тарнаў) у поўную ўласнасць 95
29. 1546.03.30. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе ляснічага бірш. Шчаснага Багуматчыча з дв-мі Мікалаем Багданавічам і Размусам Багданавічам Даўгірдавічамі аб перадачы ў валоданне першаму людзей і зямель Венцаўшчыны і Малікоўшчыны 97
30. 1546.03.31. [Вільня]. – Перанос («отложено») Жыгімонтам Аўгустам тэрміну разгляду справы баяр. гасп. Міхайлы Мікалаевіча з пані Янавай Забярэзенскай Барбарай аб Грыгораўскім гаю па прычыне занятасці на гасп. службе аднаго з суддзяў з боку апошняй. 99

31. 1546.03.31. [Вільня]. – Рашэнне («вырок») Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па скарзе б-на Наўгар. п-та Леўкі Гурыновіча з братамі на кнг. Юр'евую Сямёнавіча Слуцкую – Алену Мікалаеўну Радзівілавіча і сына яе, кн. Юрыя Сямёнавіча Слуцкага, аб вяртанні Гурыновічам коней, быдла і іншых рэчаў, забраных у час нападзення на іх м-к пад Слуцкам 100
32. 1546.03.31. [Вільня]. – Засведчанне перад Жыгімонтам Аўгустам добраахвотнай дамовы («угоды») купца гданьскага Антонія Шміта і радцы люблінскага Яна Дамарата праз пасланцаў сваіх пад. гасп., мешч. берасц. Івана Рожчыча і каморніка кар-га Яна Харлінскага аб закладной суме грошай 102
33. 1546.04.01. [Вільня]. – Апавяданне Жыгімонту Аўгусту хар. ков. Войны Пацовіча і баяр ков. Войцеха Станьковіча, Юрыя Ютславіча, Маркі Андрушковіча, а таксама баяр. Вілен. п-та Пятра, Міхайлы, Мікалая Яновічаў, Міхала Юшкавіча, Яна Крамянца пра заключэнне добраахвотнага пагаднення («угоды») з п. вілен. Рыгорам Рыгоравічам Осцікавіча наконт людзей м-ка Кгекгужынскага, якіх яны саступаюць апошняму за суму ў дзвесце коп грошай. 103
34. 1546.04.02. [Вільня]. – Скарга («оповеданне») Жыгімонту Аўгусту б-на васілішкага Станіслава Мікалаевіча і яго жонкі Кацярыны пра зацягванне справы з боку в-ды полац. п. Станіслава Станіслававіча Давойны аб «головшине» (выплаце штрафу) за забойства касцянеўскім ураднікам Мікалаем Козіцам першага мужа Кацярыны, Яна Лукашэвіча. 104
35. 1546.04.03. [Вільня]. – Заява Жыгімонту Аўгусту пра добраахвотнае перанясенне тэрміну («помкненне року») заключэння дамовы («угоды») паміж плябанам слуц. і ліпаўскім кн. Пятроўскім і кнг. Юр'евай Сямёнавіча Слуцкай – Аленай Мікалаеўнай Радзівілаўнай з яе сынам Юрыем аб выплаце з м-каў кнг. дзесяціны на касцёл Слуцкі 104
36. 1543.04.30 / 1546.04.03. Вільня. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам пані Янавай Аўрамавіча – Ганне Львоўне Котаўне «листа записнога» яе мужа, падск. земскага, с-іча ков. п. Яна Аўрамавіча на м-к Вісцічы і ўсе рэчы рухомыя ў поўную ўласнасць 105
37. 1546.04.03. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-ну плоцельскаму Юрыю Даноўскаму на дварэц Арвідоўскі з «челядню невольною» і з з-лямі пуст. у Грусцях Цяльш. в-ці ў адпаведнасці з «листом» к-вы Боны «до воли господарское» (да новага распараджэння вял. кн.) 107
38. 1546.04.03. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-ну ж. у Цяльш. в-ці Петрашу Войнятайцісу на з-лю пуст. Жадваінішку і палову пуст. з-лі Кнуйпішкі ў адпаведнасці з «листами» с-таў ж. п. Юрыя Бялевіча і п. Ераніма Аляксандравіча Хадкевіча «до воли господарское» 108
39. 1546.04.04. Вільня. – Распараджэнне Жыгімонта Аўгуста запісаць у кнігі гасп. факт нез'яўлення ў суд п. Івана Сапегі па справе з дз-цам аршанскім кн. Васілём Юр'евічам Талачынскім аб адабранні ў яго м-ка Кабыля 109
40. 1546.04.05. Вільня. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам першага прывілея м-лку гасп., дз-цу brasл. п. Паўлу Іванавічу Сапегу на зам. і м. Кодзень з сёламі Страдча, Галубле, Вычалкі, Палоскі ў Берасц. п-це ў поўную ўласнасць 109
41. 1546.04.07. Вільня. – Пацвярджэнне («лист») «навечность» Жыгімонтам Аўгустам выраку кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога па справе краўцоў і кушняроў луц. з яўрэямі луц., якое чыніць іх вольнымі ад перашкод з боку апошніх у цэхавай дзейнасці, пры ўмове штогадовай выплаты ў скарб гасп. дзесяці коп грошай 111
42. 1546.04.08. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста бурм. ков. Юрыю Пячугувічу на войтаўства ў месцы гасп. Ков. паводле права магдэбургскага 111
43. 1546.04.08. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. Раману Міхайлавічу Бураму на з-лі пуст. Салаўеўскія каля замка Аршанскага, а таксама на пляц у зам. і дворышча ў Оршы з агародам, ворнай з-лёй, якія належалі Сямёну Пішчалаву, у адпаведнасці з «листом» дз-цы аршанскага кн. Васіля Юр'евіча Талачынскага да новага распараджэння вял. кн. 112

44. 1546.04.09. Вільня. – Пацвяджэнне («лист») Жыгімонтам Аўгустам пад. луц. Міхайлу, Алехну і Тамілу Пятровічу Скубейдам на эксплуатацыю млына гасп. у Галешаве паводле «листа» кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога бацьку іх, Пятру Скубейду. 113
45. 1546.04.10. Вільня. – Пацвяджэнне («лист») Жыгімонтам Аўгустам зям. гасп. Богушавай Лагвінавіча Марыне Львоўне «на застаўне» яе пры м-ку Вастраўчычы, дварцах Кукавічы і Цекавоўшчына на Цэпры паводле «листа судового» ст-ты пінскага, клецкага і гарадзецкага п. Пятра Кірдзеєвіча Мыльскага па цяжбе з дзеверам, Сцяпанам Лагвіновічам 113
46. 1546.04.10. [Вільня]. – Апавяданне ўрадніку кар-ай канцылярыі Валерыяну пра добраахвотнае заключэнне дамовы («постановенья») паміж п. Станіславам Некрашэвічам і яўрэм гарадз. Мошкам Ісаковічам аб адтэрміноўцы вяртання сумы грошай, якую пазычыў апошні. 115
47. 1546.04.11. [Вільня]. – Заява Жыгімонта Аўгусту («сознаньне з обудвух сторон») пані Станіслававай Тачынскай Ганны Богушаўны і паноў Івана і Войны Багувіцінавічаў пра тое, што яны для прыняцця палюбоўнай згоды, жадаюць перанесці на іншы час сваю судовую справу аб м-ках Казірады і Шумск 115
48. 1546.04.13. [Вільня]. – Перанос («отложено») Жыгімонтам Аўгустам па прычыне сваёй занятасці на іншы час справы пробашча гераноінскага, схаластыка вілен. кн. Шчэпана Грабі з в-дам вілен. п. Янам Юр'евічам Глябовічам аб шматлікіх шкодах і крыўдах з боку апошняга 116
49. 1546.04.04. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады на карысць с-най брасл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай Біты (з-за няяўкі ў суд адказчыка) па дзевяці судовых ісках («позвах») да дз-цы камянецкага кн. Кузьмы Іванавіча Жаслаўскага наконт шматлікіх крыўдаў, гвалтаў, грабязоў і розных шкодаў, прычыненых ім самім і яго пад. яе м-кам 117
50. 1545.05.05. Бярэсце / 1546.04.15. Вільня. – Пацвяджэнне Жыгімонтам Аўгустам «листа» закладнога падск. земскага, с-іча ков., войта берасц. п. Яна Аўрамавіча на двор Корніцу і войтаўства Берасц. у суме дзве тысячы коп грошай сваёй жонцы пані Янавай Аўрамавіча Ганне Львоўне Котавіча 120
51. 1546.04.16. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста пробашчу вілен., сакратару гасп. кн. Яну з Даманова на м-к Сегеневічы «до живота его» (у пажыццёвае ўладанне) пасля смерці Ганны Крупскай. 122
52. 1546.04.16. [Вільня]. – Перанос («отложено») Жыгімонтам Аўгустам і Панамі Рады на іншы час справы цівуновай і гараднічай трок. пані Алехнавай Фёдаравіча Крыўцовай Ганны Сямёнаўны Жабіча з братамі сваімі Юрыем, Кандратам, Барысам і Багданам Жабічамі аб падзелу бацькоўскай спадчыны і нявыдачы ёй пасагу («выправы») на м-ках Вязынь, Нядрэзка, Узда, дварцах Міткаўскі і Юхнаўскі, а таксама аб маёмасці рухомай. 123
53. 1546.04.16. Вільня. – Судовы «лист» Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады, дадзены на справе зям. валын. Радовіцкай Настассі Курылаўны з уладыкам уладз. і берасц. Генадзем аб беспадстаўным уступленні апошняга ў яе м-кі Полжы, Радовічы, Ставок і падвор'е ў г. Луцку 125
54. 1546.04.16. Вільня. – Адклад («отложено») Жыгімонтам Аўгустам справы паміж пані Завішынай Андрэевай Барбарай Кезгайлаўнай і сястрэнцамі яе Малхерам і Станіславам Шаметавічамі з п. Кезгайлам Станіславам Мікалаевічам па спадчыне нябожчыка Кезгайла Станіслава Станіслававіча, с-ты ж. 128
55. 1546.04.16. [Вільня]. – Адклад («отложено») Жыгімонтам Аўгустам справы пані Завішынай Андрэевай Барбары Кезгайлаўны з п. Завішам Крыштофам Юр'евічам па гвалтах, грабязях і шкодах сялянам яе васкаўскім. 129
56. 1546.04.17. [Вільня]. – Адклад («отложено») Жыгімонтам Аўгустам справы князёвен Мсціслаўскіх Барбары, Марыны, Багданы з кн. Палубенскім Васілём Андрэевічам аб незаконным (з боку апошняга) заняцці сялянскіх зямель у іх м-ку Цяцерынскім. 129

57. 1546.04.17. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе княгінь Бароўскай Барбары і Багдановіча Кацярыны (у дзявоцтве Юрлавых) з маці іх, Марцінавай Ганнай, аб выправе «вена».	130
58. 1546.04.18. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе с-най крамянецкай пані Мантаўтовіча Якубавай Мальгарэты з сынамі Андрэем і Янам Мантаўтовічамі аб адабранні імі шэрага м-каў, запісаных ёй у «вена» ад мужа	131
59. 1546.04.18 [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста аб пакаранні дз-цы оўруцкага п. Крыштофа Кміціча за няяўку яго на працягу ўсёй судовай сесіі да адказу па іску з кн. Андрэем Цімафеевічам Капустам для перадачы апошняму зам. Оўруч	133
60. 1546.04.18 [Вільня]. – Адклад («отложено») Жыгімонтам Аўгустам справы плябана жалудоцкага Сабесцяна Мядзвецкага з м-лкам гасп., с-там мсцісл. п. Васілём Андрэевічам Палубенскім аб нявыдачы апошнім дзесяціны з яго м-ка Мажэйкава	134
61. 1546.04.18. [Вільня]. – Спавяданне («сознане») перад Жыгімонтам Аўгустам біс. луц. і берасц. кн. Юрыя Фальчэўскага і в-іча полац. п. Мікалая Глябовіча пра добраахвотны перанос тэрміну разгляду справы аб нявыдачы апошнім касцёлу Луц. сумы ў тысячу коп грошай, запісанай на м-ках Сарнава, Барткова, Шчагліціна	135
62. 1546.04.18. [Вільня]. – Вызначэнне Жыгімонтам Аўгустам тэрміну («зложено року») для разгляду справы паміж чашнікам гасп. п. Матысам Петкевічам і нам. юрбарскім к-вы Боны Іванам Кунцэвічам, а таксама яго заводцам Юрыем Едкам аб м-ку Панявяжы з тым, каб прадстаўнікі абодвух бакоў да гэтага часу далі копіі «листов»	135
63. 1546.04.18. [Вільня]. – Адклад («отложено») Жыгімонтам Аўгустам справы дв. гасп. Крыштофа Гадачэўскага з дв. гасп. Львом Пацеем аб затрымцы «листа» кар. Жыгімонта I Старога	136
64. 1546.04.[18]. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста «справцу» мыт валын. Алехну Борздабагатавічу на епіскапства ўладз. і берасц. пасля ўладыкі Генадзія або епіскапства луц. і астрожскае пасля ўладыкі Феадосія (якое з іх вызваліцца першым)	137
65. 1546.04.19. [Вільня]. – Заява («оповеданье») м-вай гасп., с-най мсцісл. кнг. Палубенскай Васілевай Зафеі перад Жыгімонтам Аўгустам аб тым, што дз-ца ашм. кн. Юрый Васілевіч Саламярэцкі вінаваты ёй сорак коп грошай, і аб няяўцы яго на разгляд гэтай справы.	137
66. 1546.04.20. Вільня. – Адклад («отложено») Жыгімонтам Аўгустам справы кн. Аляксандра Фёдаравіча Чартарыйскага з кн. Дзмітрыем Іванавічам Вішнявецкім пра дом у г. Вільні і іншую маёмасць	138
67. 1546.04.20. Вільня. – Рашэнне і загад («лист») Жыгімонта Аўгуста с-це вен. кн. Фёдару Андрэевічу Сангушкавічу па многіх скаргах вен. шляхты на яго злоўжыванні	138
68. 1546.04.20. Вільня. – Рашэнне («лист») Жыгімонта Аўгуста правіцелю зам. Жыт. кн. Богушу Фёдаравічу Карэцкаму па шасці эпізодах скаргі на яго жыт. шляхты	140
69. 1546.04.20. [Вільня]. – Запіс («оповеданье пилности») у кнізе Метрыкі ВКЛ аб яўцы і чаканні ўпаўнаважанымі кнг. Слуцкай Юр'евай Сямёнавіча Алены служ. Мікалаем Урбанавічам і пракуратарам Паўлам Астроўскім у вызначаны Жыгімонтам Аўгустам тэрмін для адказу па справе з зям. гасп. Скабейкаўнай Габрыялавай Кацярынай і таварышамі яе мечнікам гасп. п. Мікалаем Пятровічам, дв. гасп. Янам Ірыковічам, Мацеем Мікалаевічам і б-нам гасп. Міхайлам Мікалаевічам аб м-ку Найлава і пушчы Чорная Верацея	142
70. 1546.04.20. [Вільня]. – Перанос на іншы час («розняте справы») Жыгімонтам Аўгустам паміж кнг. Слуцкай Юр'евай Сямёнавіча Аленай (праз яе служ. Мікалая Урбанавіча і Яна Грабінскага) і архідыяканам вілен. кн. Езафам Есенскім аб гвалтах, шкодах, грабяхах, учыненых яго ўраднікам Станіславам Батагоўскім у м-ку Ваўкалацкае [Ашм. п-та].	142

71. 1546.04.20. [Вільня]. – Адклад («отложение») на іншы час Жыгімонта Аўгустам справы кнг. Слуцкай Юр’эвай Сямёнавіча Алены з Радзівіламі: м-лкам земскім п. Мікалаем Янавічам, крайчым п. Янам Янавічам, падчасым п. Мікалаем Юр’евічам – аб суме ў тысячу коп грошай, што с-та ж. п. Ян Мікалаевіч Радзівіл (ужо нябожчык) павінен быў ёй выплаціць 143
72. 1546.04.[20]. Вільня. – Пацвяджальны прывілей Жыгімонта Аўгуста зям. brasл. Дзмітрыю Базановічу і сыну яго, Багдану Казаку, на селішчы іх «отчизные, прадедзныя» Саколькава і Міткавічы пры г. Звянігарадзе Brasл. п-та ў спадчыннае ўладанне на службе коннай 144
73. 1546.04.28. [Вільня]. – Запіс («записанье пильности») з распараджэння Жыгімонта Аўгуста пра яўку на судовую сесію зям. гасп. Настасі Іванавай Дубіцкай і яе сына Паўла для адказу па справе з б-нам Вілен. п-та Андрэем Станькевічам аб м-ку Багданаўшчына ў в. Дубнікі 145
74. 1546.05.02. Вільня. – Пацвяджэнне Жыгімонтам Аўгустам куплі б-нам ваўкав. Марцінам Пукштам і яго сынам Еранімам у б-ні ваўкав. Ядзвігі Мікалаеўны – Сцецкавіча Пукшціча і мужа яе, Венцкі Падбярэзскага, часткі спадчыннага м-ка іх – селішча ў вёсцы Лопеніца Ваўкав. п-та 145
75. 1546.05.04. [Вільня]. – Спавяданне («сознанье») бурм. ков. Андрэя Шулта перад Жыгімонтам Аўгустам аб пагашэнні сваёй грашовай пазыкі лясным таварам «справцу» пушчаў кар-іх у ВКЛ Гану[су] Скопу 146
76. 1546.05.06 [Вільня]. – Спавяданне («сознанье») перад Жыгімонтам Аўгустам баяр упіц. Яна, Сабесцяна і Альбрахта Петрашковічаў пра адступное пробашчу вілен., сакратару кар-аму кн. Яну з Даманова, калі ён выкупіць з заставаў ў немца Тума Лезмановіча іх вотчынны дварэц з людзьмі ў в-ці Упіц. 147
77. 1539.08.23. Чаркасы / 1541.10.17. Вільня / 1544.08.14. Бярэсце / 1546.05.06. Вільня. – Пастанова («лист») Жыгімонта Аўгуста с-ту чарк. п. Анікею Гарнастаю па скарге жыхароў чарк. на шкоды і беззаконнасці яго з загадам у далейшым выконваць свае абавязкі адпаведна Берасц. Уставы вял. кн. Жыгімонта I Старога зам. Чарк. ад 14 жніўня 1544 г., а таксама «листа» вял. кн. Жыгімонта I Старога папярэдняму с-ту чарк. кн. Андрэю Глебавічу Пронскаму ад 17 кастрычніка 1541 г. і Уставы п., в-ды кіеў. Андрэя Якубавіча Неміровіча ранейшаму с-ту чарк. п. Яну Пятровічу Пеньку ад 23 жніўня 1539 г. 148
78. 1546.05.12. [Вільня]. – Адклад («отложене») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы мяшч. ков. Андрысавай Бункавай з ураднікам к-вы Боны, нам. малявіцкім і азерацкім Беньшам Млынскім аб суме ў дзевяноста шэсць коп грошай, якую ён завінаваціў Бункавай. 153
79. 1546.05.13. [Вільня]. – Перанос («помкненье року») Жыгімонтам Аўгустам тэрміну разгляду справы паміж княжнамі Мсціслаўскімі: Багданай, пані вілен. Барбарай Янавай Забярэзенскай, пані Марынай Юр’эвай Рыгоравіча – і с-там мсцісл. кн. Васілём Андрэвічам Палубенскім аб незаконным атрыманні «комисий» з боку апошняга і прысваенні ім зямель і людзей вотчыннага м-ка Мсціслаўскіх – Цяцерына 154
80. 1546.05.14. [Вільня]. – Даклад («сознанье») дв. гасп. Паўла Араньскага Жыгімонтам Аўгусту пра сваю паездку да с-ты ўладз., м-лка Валын. з-лі кн. Фёдарова па скарге на апошняга кашталяна і с-ты пазнанскага п. Андрэя Грабі аб забойстве падстарасцяга яго лапацінскага Станіслава Вяпрэцкага, збіцці слуг і іншых шкодах ад урадніка звянігарадскага 155
81. 1546.05.14. Вільня. – Загад («лист») Жыгімонта Аўгуста мытнікам валын. Алехну і Івану Борздабагатым не чыніць перашкод с-най brasл. і вен. княжне Астрожскай Іллінай Кастанцінавіча Біяце з Касцяльца ў спаганні мыта ў родавым зам. Астрог, а таксама на вольны і бязмытны праезд усіх купцоў на ярмаркі да м-каў Палонае, Красілаў, Калодзен, а пад. княжны – на ярмарку ў г. Люблін 155
82. 1546.05.18. [Вільня]. – Заява («прыпоминанье») б-на гарадз. Міхайлы Пацянькевіча і яго братаў Жыгімонтам Аўгусту аб забойстве сына Міхайлы, Андрэя, і дачынненні да гэтага дв. Аляксандра Шпыркі 157

83. 1546.05.18. [Вільня]. – Перанос («отложенье») на іншы час Жыгімонтам Аўгустам справы дв. гасп. Шчаснага Вяжэвіча з дв. гасп. Аляксандрам Шпыркам аб забойстве слугі Вяжэвіча – Андрэя. 157
84. 1546.05.22. [Вільня]. – Перанос на іншы час («отложене») Жыгімонтам Аўгустам справы па разгляду сустрэчных заяў п. Станіслава Тачынскага і яго жонкі Ганны, з аднаго боку, і пані падскарбінай земскай Федзі Богушавай Багавіцінавіча – з другога, пра выплату грошай за м-к Арлею (паводле завяшчання падск. п. Богуша Багавіцінавіча). 158
85. 1546.05.24. Вільня. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам «листа» кар. Жыгімонта I Старога б-рам чарк. Івану Зубрыку і яго таварышам – Берандзею, Пазьняку, Яну Малікбашу, Жадку Сянюшкавічу, Ваську Раменю – аб тым, што яны не прымалі ўдзел у выступленні чарк. і конеўскіх мяшчан супраць с-ты чарк. п. Васіля Цішкевіча і не нясуць за гэта адказнасці. 159
86. 1546.05.24. [Вільня]. – Прызначэнне даты («зложенье року») разгляду справы ўраднікам велікакняжацкай канцылярыі Валерыянам па іску дв. гасп. Івана Аляксеевіча Зянькевіча да б-на гасп. Яна Канарскага аб учыненні апошнім пажараў, страт і шкодаў людзям Зянькевіча. 160
87. 1546.05.26. Вільня. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам каморніку кар. Жыгімонта I Старога Андрэю Держку, яго маці Барбары і братам на пераход дварца Кулукішкі ў поўную ўласнасць паводле «листа продажного» тат. Трок. п-та Кашума Кулуковіча і завяшчання другога мужа маці, хар. высакадворскага Рамана Лукашэвіча 160
88. 1546.05.26. Вільня. – Пацвярджалны прывілей Жыгімонта Аўгуста дз-цу мастоўскаму к-вы Боны Алекшыю Пакрыўніцкаму на з-лі пуст. Шакганішку двара Раканцішкі, Петкаўшчыну двара Лаварышкі, а таксама «службу» людзей гасп. Андрэйкі і Юркелы Руковічаў «навечность». 161
89. 1546.05.26. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста каморніку кар. Жыгімонта I Старога Андрэю Держку на карчму вольную ў яго м-ку Кгінейцішкі. 162
90. 1546.05.28. [Вільня]. – Перанос («отложенье») на іншы час Жыгімонтам Аўгустам справы пробашча гераноінскага, схаластыка вілен. кн. Шчэпана Грабі з в-дам вілен. п. Янам Юр'евічам Глябовічам аб крыўдах, гвалтах і грабях людзям пузырышскім (Шчэпана Грабі) ад урадніка рудомінскага Празбіцкага 163
91. 1546.05.28. [Вільня]. – Перанос («отложенье») на іншы час Жыгімонтам Аўгустам справы пробашча гераноінскага, схаластыка вілен. кн. Шчэпана Грабі з дв. гасп. Міхайлам Шымкавічам Бурнаком аб гвалтоўным наездзе апошняга на касцёльны м-к пробашча Талочышкі 163
92. 1546.05.30. Вільня. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста кн. Юрыю Юр'евічу Слуцкаму на бацькаўскую спадчыну (м-кі і ўсю маёмасць), а таксама на апеку малодшага брата Сямёна і сястры Зафеі. 164
93. 1546.06.01. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста арх. дарагабужскаму Івану на архімандрывства Жыдзічынскае пасля смерці арх. Іоны 165
94. 1546.06.01. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-ну марк. Якаву Адзінцэвічу на чацвёртую частку з-лі дзядзькі яго, Мацука Паўловіча, паводле «листа» дз-цы марк. п. Льва Іванавіча Рошкага пры ўмове службы вял. кн. 165
95. 1546.06.01. Вільня. – Судовы ліст Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады жыдам берасц.: Рубіну Дактаровічу, Нахіму Рабічычу, Еську Бермановічу, Аўраму Якубовічу, Песаху Еськавічу – па справе з мешч. гданьскім Ганусам Блюмам аб вызваленні ад уплаты апошняму грошай у суме шэсць тысяч дзевяцьсот трыццаць залатых манет польскіх, завінавачанай жыдам берасц. Мошкам Кошчычам, за якога паручаліся вышэйназваныя жыды берасц. 166
96. 1546.06.06. [Трокі]. – Перанос («отложене») на іншы час Жыгімонтам Аўгустам справы чашніка гасп. п. Матыса Петкевіча з дв. гасп. Юрыем Едкам аб м-ку Панявежскім 168

97. 1546.06.09. – Заява («оповедань») Жыгімонту Аўгусту пад. гасп. Андрэя Цімафеевіча Сіраты пра станю́чае вырашэ́нне мясцовай адміністрацы́й яго справы з жыдам раценскім Езафам аб продажы рыбы (з запісам гэтага ў кнігі гаспадарскія) 168
98. 1546.06.10. Руднікі. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дзецям баярскім (перасяленцам з Масквы): Рыгору Іванавічу Сонцаву, Фёдару Мацвеевічу, Мікіту Гаўрылавічу і Зыку Сямёнавічу – на м-к Кнежы ў Луц. п-це Валын. з-лі для «хлебокормленья» (пры ўмове службы гаспадара) . . . 169
99. 1546.06.10. Руднікі. – Пацвярджэнне («потверженье») Жыгімонтам Аўгустам пад. гасп. Ганне Валянцінаўне папярэдняя «листа» кар. Жыгімонта I Старога і «листа записного» ключніка трок. п. Вялічкі Дзьякавіча на двор у месце Трок. у поўную ўласнасць 170
100. 1546.06.10. Руднікі. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-рам в-ці Тандзяг. Ж. з-лі: Мацею, Юрыю Еўніловічу, Паўлу і Войцеху Марцінавічам – на права службыць службу земскую шляхецкую і пацвярджэнне заставацца вольнымі ад «поседей» (паводле ранейшых «листов» с-таў ж.) . 171
101. 1546.06.14. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. п. Мікалаю Іванавічу і яго малодшым братам Лукашу, Каспару і Юрыю на абруб пушчы Кнышынскай і «грунт» з-лі да іх м-ка Калінаўскага ў поўную ўласнасць 171
102. 1546.06.15. Вільня. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. п. Мікалаю Іванавічу і братам яго Лукашу, Каспару і Юрыю на дазвол выкупіць з-лю («грунт войтовский») у пад. гасп., войта кнышынскага Якуба Маждчонка 173
103. 1546.06.16. Вільня. – Пацвярджэнне («потверженье») Жыгімонтам Аўгустам «тэстамента» піўнічага гасп. Мікіты Мікалаевіча сваёй жонцы Фяцінні, дачцэ Багдане, яе мужу Грыню Васкевічу і іх дзецям Федасею і Марку, а таксама «листов» к-вы Боны і нам. гарадз. Войцеха Грышкавіча Кімбара на дом з усёй маёмасцю рухомай і з-лі «выслужаные»: Гяйбоўшчыну, Баранаўшчыну, трэцюю частку Драбышоўшчыны – у поўную ўласнасць пры ўмове службы вял. кн. 174
104. 1546.06.19. Вільня. – Распараджэнне («лист») Жыгімонта Аўгуста с-ту луц., м-лку гасп. кн. Андрэю Міхайлавічу Сангушкавіча Кашырскаму ўвесці чужаземца з з-лі Угорскае Мацея Сербіна і яго сына Сцяпана ва ўладанне м-кам Старэйшава ў в. Галаўбі Луц. п-та з людзьмі тамашнімі «до воли» вял. кн. 175
105. 1546.06.19. [Вільня]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы дз-цы гомельскага п. Яна Хршчановіча з біс. вілен. кн. Паўлам аб шматлікіх крыўдах, гвалтах і шкодах з боку апошняга 176
106. 1546.06.19. [Вільня]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы б-ні гедройцкай Валадкевіча Адамавай Альжбеты з біс. вілен. кн. Паўлам аб чал. яе вотчынным, Балтрамеі Станевічы 176
107. 1546.06.19. [Вільня]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы біс. вілен. кн. Паўла з зям. оўруцкімі Солтанам Іванавічам і Багданам Іванавічам Спецкавічамі аб з-лях і борцах касцёльнага м-ка Убарцкае 177
108. 1546.06.20. Вільня. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста па справе мяшчан берасц. Міхны Каліховіча і Сарафіна Несцеравіча Некрашэвіча з дв. гасп. Юрыем Васілевічам Цішкавічам і яго жонкай Ганнай Львоўнай Котавіча аб валоданні апошнімі дваром Корніца і войтаўствам Берасц. паводле дамовы паміж імі 177
109. 1546.06.23. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста па справе паміж ключнікам, гар., мастаўнічым луц. п. Пятром Багданавічам Загароўскім з братамі і с-там луц., м-лкам гасп. кн. Андрэем Міхайлавічам Сангушкавіча Кашырскім пра м-к Кусцін аб вызваленні апошняга ад «позваў» у сувязі з тым, што па іску павінны адказваць яго дзеці 180
110. 1546.06.23. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста перадаць біс. луц. і берасц. кн. Юрыю Фальчэўскаму разгляд справы паміж дз-цам сатыеўскім Фёдарам Багданавічам Мышкам і м-лкам гасп.,

с-там луц. кн. Кашырскім Андрэем Міхайлавічам аб шматлікіх шкодах, нанесеных людзьмі апошняга Ф. Б. Мышку	181
111. 1546.06.23. – Прызначэнне Жыгімонтам Аўгустам новага тэрміну для паўторнага разгляду справы паміж с-там луц., м-лкам гасп. кн. Андрэем Міхайлавічам Кашырскім і «комисарамі» князёў Ружынскіх: гар. луц. Пятром Загароўскім, зям. Валын. 3-лі Грыцкам Янчынскім і Пятром Калусоўскім – аб незаконным адчужэнні з боку князёў Ружынскіх некалькіх дзесяткаў людзей з 3-лямі, шкодах і грабяхах у м-ку кн. Кашырскага Гардзянцы	182
112. 1546.06.23. – Прызначэнне Жыгімонтам Аўгустам новага тэрміну для паўторнага разгляду справы с-ты луц. кн. Андрэя Міхайлавіча Кашырскага з зям. Валын. 3-лі Аляксандрам Дчусам аб знявазе і збіцці апошнім віжа князя	186
113. 1546.06.23. – Вызваленне Жыгімонтам Аўгустам с-ты луц. кн. Андрэя Кашырскага ад «позвы» яго ў суд зям. валын. Аляксандрам Дчусам наконт шкоды зам. Цесаў па прычыне таго, што с-та луц. ім ужо не валодае	187
114. 1546.06.26. – Апавяданне («сознанье») Жыгімонта Аўгусту дв. гасп. Кміты Алешкавіча аб выніках сваёй паездкі па даручэнні вял. кн. да б-на Вілен. п-та Юрыя Будзілы наконт стану здароўя плябана мерацкага, каплана дворнага гасп. кн. Сімана	187
115. 1546.06.27. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста пад. гасп. бабруйскаму Дзям'яну Грынкавічу на 3-лю пуст. Федкаўшчыну ў в-ці Бабруйскай паводле даніны («листа») в-ды вілен., дз-цы бабруйскага і барысаўскага п. Яна Юр'евіча Глябовіча «навечность» пры ўмове службы коннай вял. кн.	188
116. 1546.06.27. [Вільня]. – Абвесткі («листы») да шляхты і мястэчак Вялікага Княства Літоўскага пра неабходнасць быць гатовымі да вайны	188
117. [1546.06.27. Вільня]. – Загад («лист») Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады шляхце і татарам Медніцкага п-та быць гатовымі выступіць на вайну ў сувязі з небяспекай ад крымскіх татар (адпаведна пастанове Берасц. «вальнага» сейма).	190
118. 1546.06.30. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-ну Ж. 3-лі Яну Дзірму на 3-лі пуст. Дзімкгайлішку, Кгудзялеўшчыну, Кушляйкоўшчыну ў Дзірванскай в-ці і Наркоўшчыну, Таўткоўшчыну ў Тандзяг. в-ці Ж. ст-ва «на вечныя часы»	191
119. 1546.06.30. [Вільня]. – Рашэнне Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады зацвердзіць прысуд біс. луц. і берасц. кн. Юрыя Фальчэўскага па справе зям. валын. Пракопа Угрыноўскага са с-там жыт. кн. Богушам Фёдаравічам Карэцкім аб збіцці жонкі П. Угрыноўскага і выплаце за гэта кампенсацыі («навежки») у памеры сарака коп грошай і дваццаці калод мёду	192
120. 1546.06.30. Вільня. – Загад («лист») Жыгімонта Аўгуста с-най brasл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай Біяце не браць больш на сябе мытных пошлін з купцоў у Луц. п-це і м-ках сваіх па 3-лі Валын., бо яны належаць вял. кн., і скасаваць дакумент аб гэтым, які яна атрымала праз служ. сваіх з гасп. канцылярыі	193
121. 1546.07.01. – Рашэнне («вырок») Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады па справе б-ні Сташкавай Барташэвіча Марыны Харытонавіча з пані, с-най ж. Мацеевай Войцехавіча Яновіча Кацярынай Станіславаўнай выдзеліць для Сташкавай частку м-ка Мерацкага за пяцьдзесят коп грошай і адкласці разгляд іншых эпизодаў гэтай справы.	195
122. 1546.07.03. – Перанос Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы б-на Вілен. п-та Юрыя Юр'евіча Пурышкі з в-дам вілен. п. Янам Юр'евічам Глябовічам і яго жонкай Ганнай аб м-ках Хмялеўка, Вільдзянеўка, Скудзева каля замка Жаслаўскага па прычыне адсутнасці іншых уладальнікаў гэтых м-каў (вілен. п. Рыгора Рыгоравіча Осцікавіча і пані Янавай Забарэзенскай)	198

123. 1546.07.04. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы мяшчан луц. з кн. Юрыем Юр’евічам Слуцкім аб спаганні па просьбе апошняга мытных пошлін з луц. мяшчан у яго м-ках Слуцку і Петрыкавічах 199
124. 1546.07.09. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста с-ту луц., м-лку гасп. кн. Андрэю Міхайлавічу Сангушкавічу Кашырскаму на трыманне ўрадаў: гар., мастаўнічага і ключа Луц. – пры ўмове штогадовай выплаты з іх ста залатых «черленых» і давання трохсот «моц волынских» жыта луцкае меры 199
125. [1541].08.24. Вільня / 1546.07.09. Вільня. – Пацвяджэнне Жыгімонтам Аўгустам «листаныны» кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога б-рам оўруцкім Грышку, Івану, Сямёну, Сцяпану, Кірыку Лучычам на з-лю пуст. Скочкаўскую ў Выгаве-Заўшы Кіеў. п-та «навечность» пры ўмове службы земскай вял. кн. 200
126. 1546.07.10. – Пацвяджэнне Жыгімонтам Аўгустам добраахвотнага пераносу тэрміну разгляду справы «помкнення року» паміж б-няй Наўгар. п-та Мацеевай Цівінскай Агрэнькай і б-нам таго ж п-та Пятром Ліпніцкім аб м-ку Ліпаўскім і полі Менькавым 201
127. 1546.07.12. – Заява («оповедане») Жыгімонту Аўгусту в-ды вілен., дз-цы бабруйскага і барысаўскага п. Яна Юр’евіча Глябовіча аб тым, што канюшы і падканюшы вілен., дз-ца валкініцкі і ляпунскі п. Юрый Якубавіч Ваўчковіч ў м-ку яго на рацэ Сольча гвалтоўна пасёк гай і парушыў межы 202
128. 1546.07.14. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста пад. гасп. з Кіева Філіпу Антонавічу на з-лі вотчынныя Вадатыін і Пачэпічы паводле завяшчання яго дзеда Германа Паньковіча і «листа» в-ды кіеў. кн. Фрэдрыха Глебавіча Пронскага на службе коннай вял. кн. 202
129. 1546.07.16. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы в-ды вілен. з дз-цам перавальскім п. Каспарам Кунцовічам аб м-ку Макраны і прад’яўленні дакументаў («листов»), паводле якіх ён атрымае гэты м-к 203
130. 1546.07.16. Вільня. – Пастанова Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады с-ту вен., брасл. і ўладз., м-лку Валын. з-лі кн. Фёдару Андрэвічу Сангушкавічу па дванаццаці эпизодах скаргі зямлян Вен. п-та аб беззаконнасцях і крыўдах яго з загадам у далейшым трымацца ў адносінах да вен. зямлян рашэнняў дадзенага «листа» 203
131. 1546.07.16. [Вільня]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы біс. ж. кн. Вянцава з канюшым трок. п. Іванам Грынькавічам аб з-лі пуст. Ганусоўшчыне 206
132. 1546.07.16. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-ну гасп. Яну Градоўскаму і нашчадкам яго мужчынскага роду на чатыры з-лі пуст. Гейтмінішку, Тарвідзішку, Кібурышку, Наргелішку Лабуноўскага прыстаўніцтва Ков. в-ці пры ўмове службы земскай вял. кн. 207
133. 1546.07.16. Вільня. – Распарадчы ліст Жыгімонта Аўгуста да дз-цы марк. п. Льва Іванавіча Рошкага аб тым, каб ён баяр марк. Васіля Грынькевіча Астравухавіча і Яна Грынькевіча Астравухавіча увёў ва ўладанне дзвюма з-лямі пуст. (Трапалаўшчынай і Жыінай) ў Марк. в-ці на службе земскай вял. кн. 207
- 134.1. 1546.07.18. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста б-рам крыч. Івану, Грыдку, Багдану Клімавічам на з-лю пуст. Хацілаўскую і пашню Пацкаўскую ў Крычаве, зямліцу Абораўку і селішча за р. Сож паводле «листа» кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога, а таксама на тры з-лі пуст. Груздаўшчыну, Нежалоўшчыну, Амелянаўшчыну ў Крыч. в-ці, паводле «листов» дз-цы крыч. п. Андрэя Шалухі 208
- 134.2. 1546.07.18. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста б-рам крыч. Фёдару Кругліковічу Багдановічу і Ждану Кругліковічу Багдановічу на з-лі пуст.: Укотава ў Судзілавічах і Васцюйце-

- ва ў Копічах Крыч. п-та, паводле «листа» кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога, а таксама на дзве з-лі пуст. Кавечына і Жалобіны ў Блудзімлі Крыч. в-ці, паводле «листа» дз-цы крыч. кн. Васіля Сямёнавіча Жылінскага 209
- 134.3.** 1546.07.18. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста б-ну крыч. Пратасу Канстанцінавічу Юрцаву на селішча пуст. Холм у Крыч. в-ці, паводле «листа» кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога 209
- 134.4.** 1546.07.18. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста б-ну крыч. Івану Багданавічу Козуну на з-лі пуст. Жмакінскую, Карпаўскую і селішча Надзейкаўшчыну ў Крыч. в-ці, паводле «листа» дз-цы крыч. п. Андрэя Багданавіча Шалухі. 209
- 134.5.** 1546.07.18. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста б-рам крыч. Ігнату, Якаву, Радку Веркавічам Кашурам на з-лі пуст. Хахілева, Кішкіна, Рыбалоў Паклонец, паводле «листа судовага» дз-цы крыч. п. Андрэя Багданавіча Шалухі 209
- 134.6.** 1546.07.18. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста б-рам крыч. Ігнату, Радку, Якаву Веркавічам Кашурам на дзве з-лі пуст. (Жарэбцаўскую і Бялыніцкую) у Браткавічах Крыч. в-ці, паводле «листа» дз-цы крыч. п. Андрэя Багданавіча Шалухі 210
- 135.** 1546.07.19. – Зацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам добраахвотнага перанясення тэрміну («помкненне року») разгляду справы чашніка гасп. п. Матыса Петкевіча з дв. гасп. Юрыем Едкам аб м-ку Панявежскім, і запіс аб гэтым у кнізе гасп. 210
- 136.** 1546.07.20. [Вільня]. – Заява («оповеданье») Жыгімонта Аўгусту в-ды полац. п. Станіслава Станіслававіча Давойны аб тым, што ў час знаходжання ў новым зам. Дрыса згубілася яго пячатка, і запіс аб гэтым у кнізе гасп. 211
- 137.** 1546.07.20. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. Солтану Сцецкавічу і Стасю Сурыновічу на трыманне зам. Чарнобыль кожным па два гады. 211
- 138.** 1546.07.20. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста слугу гасп. панцырнаму віцеб. Міхалку Данілевічу Валашыну на з-лю пуст. Падсадаўшчыну Ілемніцкай в-ці Віцеб. п-та, паводле «листа» в-ды віцеб. п. Станіслава Пятровіча Кішкі пры ўмове службы коннай вял. кн. 212
- 139.** 1546.07.20. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста пад. гасп., мешч. віцеб. Андрэю Іванавічу Мыльніку на з-лю пуст. Быкава Ілемніцкай в-ці Віцеб. п-та, паводле «листа» в-ды віцеб. п. Станіслава Пятровіча Кішкі пры ўмове службы коннай вял. кн. 212
- 140.** 1546.07.20. Вільня. – Загад («лист») Жыгімонта Аўгуста і Паноў Рады в-дзе кіеў., дз-цу острскаму кн. Фрэдрыху Глебавічу Пронскаму ў адносінах да шляхты Кіеў. ваяводства трымацца артыкулаў прывілея кар. пол., вял. кн. літ. Жыгімонта I Старога не ўводзіць «новін», не чыніць крыўдаў і іншых самавольстваў, якія выкладзены ў скарзе пасланцаў шляхты Кіеў. п-та, дв. гасп. Солтана Сцецкавіча і Стася Сурыновіча 213
- 141.** 1546.07.21. Вільня. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. кн. Масальскаму на вызваленне ад службы земскай ваеннай па старасці і высыланне атрада вершнікаў («почта») з м-ка да паўналецця яго сыноў 214
- 142.** 1546.07.22. Вільня. – Пацвярджэнне («потверженне») Жыгімонтам Аўгустам нам. вілен. в-ды Лукашу Фёдаравічу Бескаму на два «домкі» на замкавай з-лі ў Вільні, паводле «записов» млынара в-ды вілен. Сцеца Нарушэвіча і «листов» в-ды вілен. п. Яна Юр'евіча Глябовіча 215
- 143.** 1546.07.24. – Заява («оповеданье») у канцылярыі гасп. урадніку канцылярыі Валерыяну баяр майшакгольскіх Яна Міхайлавіча і Юрыя Войцехавіча аб наездзе на іх з-лі, гвалтах і пабоях, якія прычыніў ім ураднік дубінскі Свідліца 216

144. 1546.07.26. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста біс. луц. і берасц. кн. Юрыю Фальчэўскаму, яго нашчадкам, а таксама капітуле луц. на вызваленне іх ад работ па будоўлі ў Луцку замкавых і маставых «городень». 216
145. 1546.07.26. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-ну Крожскай в-ці Будрусу Грымзайцісу і яго нашчадкам на дзве з-лі пуст. Юцышку і Петрыкішку ў Крупскай в-ці «навечность», паводле «листов» с-таў ж. п. Юрыя Марцінавіча Бялевіча і п. Ераніма Аляксандравіча Хадкевіча. 217
146. 1546.07.26. Вільня. – Заява («лист прыпоминальный») Жыгімону Аўгусту в-ды сірацкага п. Станіслава Ласкага аб тым, што пляменнік яго, п. Войцех Ласкі, мае спадчыну ў м-ках і скарбах, якія засталіся пасля нябожчыцы панны, с-кі ж. Ганны Станіславаўны Янавай Станіслававіча . . . 218
147. 1546.07.26. Вільня. – Заява («лист прыпоминальный») Жыгімону Аўгусту п. Станіслава Астрарога аб тым, што яго жонка Зафія і яе сястра Кацярына Тачынская маюць спадчыну ў м-ках і скарбах, якія засталіся пасля смерці панны, с-кі ж. Ганны Станіславаўны Янавай Станіслававіча . . . 219
148. 1546.07.26. [Вільня]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы дв. гасп. Васіля Дзмітровіча з ваяводзінай віцеб. пані Ядзвігай Юр’евай Войцехавіча Насілаўскай аб спагнанні «презыска» свайго па яе мужу (нябожчыку) п. Юрыю Насілаўскім . . . 219
149. 1546.07.28. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста святару царквы Святой Пакровы ў Вільні Івану на архімандрыцтва манастыра Святой Прачыстай Пячэрскай у Кіеве ў пажыццёвае трыманне. 220
150. 1546.07.[28]. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста м-лку дворнаму, падск. земскаму, пісару гасп., с-ту слон. і мсціб., дз-цу дарс., бірш. і зельв. п. Івану Гарнастаю на службу ў Трок. в-ці людзей Мацея Бурбовіча, Петраля, Янушкі Ралевіча і з-лю пуст. Дзірмяцішкі ў поўную ўласнасць 221
151. [1480].08. Стэпань. – Пастанова («вырак») кар. пол., вял. кн. літ. Казіміра Ягелончыка с-ту луц., м-лку валын. Міхайлу Мантаўтовічу, нам. уладз. п. Алізару Шылавічу і нам. перамільскаму п. Андрэю Валатовічу па скарзе мяшчан луц. на шляхту Валын. з-лі аб перавышэнні мытных пошлін. 222
152. 1546.07.30. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы дв. гасп. Мікалая Станіслававіча і Яна Станіслававіча Біяцішскіх, Паўла Жыгімонтавіча і Малхера Жыгімонтавіча Сноўскіх са стольнікам гасп., дз-цам радунскім, каняўскім і дубіцкім п. Станіславам Мікалаевічам Кезгайлам аб м-ках Шаўляны і Мілашуны, дварцах Рыківа і Мацкішкі з людзьмі і інш. 223
153. 1546.08.03. Вільня. – Пацвярджэнне («потвержение») Жыгімонтам Аўгустам б-ну радунскаму Мацею Юрэвічу «листа судового» суддзяў дворных гасп. на трэцюю частку з-лі Румшышкі, якую ён купіў у б-на радунскага Шчэпана Мікавіча 224
154. 1546.08.04. [Вільня]. – Пацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам добраахвотнага перанясення тэрміну разгляду справы («помкненье року») паноў Завішаў: Крыштофа, Яна, Альбрахта, і дв. гасп. Шчаснага Даўгірдавіча з жонкай Ганнай аб м-ках і маёмасці рухомай 225
155. 1546.08.04. [Вільня]. – Зацвярджэнне Жыгімонтам Аўгустам добраахвотнага перанясення тэрміну («помкненье року») разгляду справы паміж м-лкам гасп. п. Крыштофам Юр’евічам Завішам і пані Андрэевай Завішынай аб узаемных крыўдах у м-ку Васкоўскім 225
156. 1546.08.04. [Вільня]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам па прычыне занятасці на іншы час справы хар. татарскага Гарадз. п-та кн. Мулкумана Міскевіча з хар. татарскім Наўгар. п-та кн. Ахметам Вайшутавічам аб харустве над татарамі гарадз. 226
157. 1546.08.04. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. п. Бабаеду Васілевічу на дзесяць службаў людзей Пянян. в-ці ў пажыццёвае ўладанне 226

- 158.** 1546.08.04. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. кн. Андрэю Масальскаму на дзве службы людзей: Дачэля Даневіча, Гавена Янавіча, братоў Мейгіновічаў, і тры з-лі пуст. Янідзішку, Бенюшку, Рымішку Уцен. в-ці пры ўмове службы земскай вял. кн. «навечность» ... 227
- 159.** 1546.08.04. Вільня. – Прывілей-пацвярджэнне («потверженье») Жыгімонта Аўгуста дзесятніку кіеў. роты Мацею Кучынскаму на сад у Кіеве (у Скольніках), што быў застаўлены яму служ. кіеў. Балцэрам Каспаравічам Корбелам, які перабег у Маскоўскую дзяржаву, у поўную ўласнасць 228
- 160.** 1546.08.04. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста brasл. б-ну Івану Арцёмавічу на з-лю Самаўшчыну і сенажаці Цяшылаўскія Угорскага стану Опскай в-ці Brasл. п-та, паводле «листа» дз-цы brasл., м-лка гасп. п. Паўла Сапегі пры ўмове службы вял. кн. 229
- 161.** 1546.08.04. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста пад. гасп., мяшч. вілен. Рыгоравай Мяковіча Зафеі на тры з-лі пуст. Вайнішаўшчыну, Мікуцеўшчыну, Белавусаўшчыну Міцава прыстаўніцтва Трок. п-та і карчму вольную ў в. Рынконты ў поўную ўласнасць 230
- 162.** 1546.08.05. – Заява («сознанье») Жыгімонта Аўгусту дв. гасп. Андрэя Якубавіча і Яна Якубавіча Мантаўтовічаў аб добраахвотным выбранні біс. луц. і берасц. кн. Юрыя Фальчэўскага дзельчым у м-ках іх валын. і літ., а таксама для раздзелу іх скарбаў і маёмасці рухомай. 231
- 163.** 1546.08.06. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста зям. гасп. Багдану Васілевічу Угліку на зацвярджэнне новых меж у яго м-ку Сакольніках з людзьмі гасп. мсціб. дварца Грынкаўскага: Усцьянам Іванавічам і Ленцам Іванавічам, Станкам Мікалаевічам Спразнікавым, Сідарам Сяргеевічам, Давыдам Труханавічам і іх сынамі 232
- 164.** 1546.08.08. [Вільня]. – Засведчанне перад Жыгімонтам Аўгустам факта яўкі ў суд («оповеданье пилности») с-ты жыт. кн. Богуша Фёдаравіча Карэцкага для адказу па іску з боку кнг. Астрожскай Іллінай Канстанцінавіча Біяты з Касцяльца аб розных шкодах, нанесеных людзьмі кн. яе астрожскім м-кам 232
- 165.** 1545.02.24 Вільня / 1546.08.08. Вільня. – Прывілей («лист») Жыгімонта Аўгуста прыёру і айтцам кляштара Святога Духа ў Вільні на трыманне м-каў Курклі і Судэрві, запісаных у двухстах копах грошай б-най Вілен. п-та Мікалаевай Ядаўтовіча Даротай, у адпаведнасці з лістом судовым м-лка земскага п. Мікалая Радзівіла ад 24 лютага 1545 г. (Вільня). 233
- 166.** 1546.09.01. Вільня. – Ліст Жыгімонта Аўгуста да дз-цы ўцен., ключніка вілен. п. Аляксея Паўловіча з паведамленнем, што дв. гасп. кн. Андрэю Іванавічу Азерацкаму нададзены дварэц Дусяты ва Уцен. п-це з чэлядзю дворнай, людзьмі (сялянамі) і з-лямі пуст. 236
- 167.** 1546.09.01. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста дв. гасп. кн. Андрэю Іванавічу Азерацкаму на дварэц Дусяты Уцен. п-та з чэлядзю нявольнай, раллэй дворнай, сялянамі і з-лямі пуст., з усім тым, з чым гэты дварэц раней кн. Іван Барацінскі трымаў. 236
- 168.** 1546.08.17. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы паміж дз-цам камянецкім, кн. Кузьмой Іванавічам Жаслаўскім і с-най brasл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай Біятай аб мытных пошлінах у м-ку Астрог і іншых пытаннях у сувязі з выкананнем апошняй у гэты час вайсковых абавязкаў. 237
- 169.** 1546.08.17. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам па прычыне сваёй занятасці на іншую судовую сесію справы в-ды трок. кн. Януша Юр'евіча Гальшанскага з м-лкам земскім п. Мікалаем Янавічам Радзівілам і іншымі ўдзельнікамі сям'і Радзівілаў аб пасагу яго жонкі кнг. Альжбеты Мікалаеўны Радзівілавіча 238
- 170.** 1546.08.18 – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам на іншую судовую сесію справы служ. в-ды трок. Мацея Андрэвіча з Везаўца са с-най brasл. і вен. кнг. Іллінай Канстанцінавіча Астрожскай аб выплаце ўзнагароджання за трохгадовую службу яе мужу кн. Іллі Канстанцінавічу Астрожскаму 238

171. 1546.08.22. – Заява («сознанье») урадніку велікакняжацкай канцылярыі Валерыяну служэбніка кн. Юрыя Юр'евіча Слуцкага – Чудзіна Іванавіча – і б-на Наўгар. п-та Леўкі Гурыновіча з братамі Іванам, Цімафем, Васілём аб тым, што кн. Юрый Слуцкі вярнуў Гурыновічам пазыку ў трыста коп грошай і гатовы аддаць пяцьдзесят коп жыта з двара свайго Цімкавічы 239
172. 1546.08.26. Вільня. – Пацвярджэнне («потверженье») Жыгімонтам Аўгустам берасц. яўрэю Іллі Бермановічу на куплю лазні яўрэя пазнанскага Хаіма Шмайловіча ў г. Бярэсці 240
173. 1546.08.29. Вільня. – Пацвярджэнне («потверженье») Жыгімонтам Аўгустам б-рам мсцісл. Борку, Канку, Уласу Вараводзіным Пятровічам куплі сяла Міхалеўскага ў Сахонаве (вотчыны б-на мсцісл. Багдана Корсакавіча Ожага) на службе земскай вял. кн. 240
174. 1546.08.30. Вільня. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста б-рам гасп. мсцісл. Уласу, Алхіму, Карпу Пятровічам на з-лю пуст. Міцюкоўшчыну Садоўскую ў Мсціслаўі ў адпаведнасці з «лістом» дз-цы мсцісл. кн. Васіля Андрэвіча Палубенскага на службе земскай вял. кн. 241
175. 1546.08.30. Вільня. – Распарадчы «лист» Жыгімонта Аўгуста да дз-цы мсцісл., м-лка гасп. кн. Васіля Андрэвіча Палубенскага, а ў яго адсутнасць да сына, Івана Палубенскага, пакінуць б-на мсцісл. Рыгора Іванавіча Суханосава пры ўладанні м-кам яго жонкі ў Мсцісл. п-це да яе смерці 242
176. 1546.09.04. Бершты. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам па прычыне выезду на «ловы» на іншую судовую сесію справы дз-цы крынскага і скідзельскага п. Льва Міхайловіча з дз-цам гомельскім п. Янам Хршчановічам аб разбурэнні бабровых гнёздаў і забіцці баброў 243
177. 1546.09.04. [Бершты]. – Скарга («оповеданье») Жыгімонта Аўгусту дз-цы гомельскага п. Яна Хршчановіча на каноніка вілен., плябана швінцянскага кн. Мацея аб гвалтоўным нападу на з-лі яго м-ка Струнскага каля возера Бялюса, збіцці людзей Медзюшэвічаў і пажацці ячменю дворнага на сто коп 243
178. 1546.09.10. Бершты. – Заява («оповеданье») Жыгімонтам Аўгусту б-на астрынскага Стася Петрашковіча аб разбойным нападу на дом б-на астрынскага Жаяса Юр'евіча, забранні маёмасці рухомай і шасці «листов твёрдостей» на людзей і з-лі яго 243
179. 1546.09.11. [Бершты]. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам па прычыне выезду на «ловы» на іншую судовую сесію справы дв. гасп. Цімафея Нікіфаровіча з дв. гасп. Васілём Нікіфаровічам аб пасеянні жыта на з-лі першага, а таксама справы дв. гасп. Якава Фёдаравіча Галаўні з тым жа Васілём Нікіфаровічам аб з-лі Міхалкаўшчыне 244
180. 1546.09.11. Бершты. – Заява («оповеданье пильности») Жыгімонтам Аўгусту б-ні Наўгар. п-та Марыны Першкавай па справе з дв. гасп. Цімафеем Нікіфаровічам аб гвалтоўным адбіранні людзей і яе дварца Кусціна 245
181. 1546.09.12. Бершты. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам па прычыне выезду на «ловы» на іншую судовую сесію справы зям. кобрынскага Івана Пінскага з мешч. мен. Федкам Шаломавічам Жалеем аб згубленні пяцідзесяці коп грошай і іншых шкодах з боку апошняга. 245
182. 1546.09.17. Бершты. – Рашэнне суда Жыгімонта Аўгуста па цяжбе паміж сялянамі Радунскай в-ці Юрыем Нацэвічам з братамі, з аднаго боку, і татарамі Мешам і Богушам Тулічамі, з другога, аб з-лях (Нашкаўшчына і Нацаўшчына) у Радунскай в-ці, якія пакідаліся за апошнімі на службе ваеннай, паводле «листа» дз-цы радунскага, каняўскага і дубіцкага п. Станіслава Мікалаевіча Кезгайла да новага распараджэння вял. кн. 246
183. 1546.09.17. Бершты. – Прывілей Жыгімонта Аўгуста пад. гасп. Каняўскай в-ці Юрыю Міхайловічу на з-лю пуст. Вайжгінцішку ў Каняўскай в-ці, паводле «листа» д-цы каняўскага, дубіцкага і ейшышкага п. Андрэя Якубавіча Давойнавіча пры ўмове пастаўкі штогод дзвюх бочак солі двару гасп. Канява да новага распараджэння вял. кн. 247

184. 1546.09.20. Бершты. – Перанос («отложение») Жыгімонтам Аўгустам па просьбе в-ды полац. п. Станіслава Давойны на іншую судовую сесію справы дв. гасп. Юрыя Кухмістравіча Едкі і яго жонкі Ганны Юрлаўны з дв. гасп. Іванам Міхайлавічам Басам, Фёдарам Зяноўевічам і мяшч. вілен. Васілевай Мынцарэвіча Марынай з сынам Сілам аб маёмасці рухомай і іншых пытаннях, у позвах выкладзеных.	247
185. 1546.09.29. – Заява («оповеданье») Жыгімунту Аўгусту б-на кернаўскага Мікалая Шымановіча і яго жонкі Ядзвігі аб тым, што з іх дома ўкрадзены дакументы («листы-впоминальные госп...») на дварэц Рачышкі, адрасаваныя да с-таў ж. п. Станіслава Станіслававіча Рэкуці і яго сына Станіслава, а таксама да в-ды трок. п. Яна Забярэзенскага	248
НАВУКОВА-ДАВЕДАЧНЫ АПАРАТ	250
СПІС СКАРАЧЭННЯЎ	250
ПАКАЗАЛЬНІКІ	253
Імяны паказальнік	253
Геаграфічны паказальнік	281
Прадметны паказальнік	298
СЛОЎНІК.	341
ТАБЛІЦЫ	344
№ 1. Храналагічны спіс дакументаў	344
№ 2. Суадносіны новых і старых шыфраў рукапісу	346
№ 3. Фармат і змест надпісаў ярлыкоў спінкі кнігі-копіі	346
№ 4. Пералік публікацый дакументаў.	347
СПІС ІЛЮСТРАЦЫЙ	350
ПЕРАЛІК РАЗНАВІДНАСЦЕЙ ДАКУМЕНТАЎ.	351
ХРАНАЛАГІЧНЫ ПЕРАЛІК ДАКУМЕНТАЎ	353
CONTENTS	368
TURINYS	369
СОДЕРЖАНИЕ	370
ЗМЕСТ	371

Навуковае выданне

**МЕТРЫКА
ВЯЛІКАГА КНЯСТВА
ЛІТОЎСКАГА**

КНІГА 30

(1480–1546)

Кніга запісаў № 30

(Копія канца XVI ст.)

*Падрыхтаваў
Мялжынскі Валерый Станіслававіч*

Рэдактар *Т. П. Пятровіч*

Мастак *Т. Дз. Царова*

Мастацкі рэдактар *В. А. Жахавец*

Тэхнічны рэдактар *Т. В. Лецьен*

Камп'ютэрная вёрстка *В. Л. Смольская, Н. І. Кашуба*

Падпісана ў друк 13.06.2008 г. Фармат 60×84¹/₈. Папера афсетная № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк афсетны. Ум. друк. арк. 45,1. Ум. фарб.-адб. 45,1. Ул.-выд. арк. 35,9. Тыраж 600. Заказ 2053.

Рэспубліканскае унітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
ЛІ № 02330/0131569 ад 11.05.2005 г. 220141, Мінск, вул. Ф. Скарыны, 40.

ААТ «Баранавіцкая ўзбуйненая друкарня». ЛП № 02330/0131659 ад 02.02.2006 г.
225409, Баранавічы, вул. Савецкая, 80.

ISBN 978-985-08-0946-9

9 789850 809469

Метрыка Вялікага Княства Літоўскага. Кніга № 30 (1480–1546 гг.): Кніга запісаў № 30 (копія канца XVI ст.) / падрыхт. В. С. Мянжынскі. — Мінск : Беларус. навука, 2008. — 386 с. ISBN 978-985-08-0946-9.

Метрыка № 30 — адна з унікальнага збору рукапісных кніг XV–XVIII стст., што сфарміраваўся галоўным чынам у працэсе дзейнасці канцэлярыі ВКЛ. Яна змяшчае 195 копіяў дакументаў, якія выйшлі з дзяржаўнай канцэлярыі з 1480 па 1546 г. Дакументы разнастайныя па відах і разнавіднасцях. Гэта прывілеі вялікага князя на розныя дараванні ваенна-служыламу класу, шматлікім дзяржаўным ураднікам, магнатам, заможнай, сярэдняй і дробнай шляхце, пацверджанні на гэтыя дараванні. Хаця кніга аднесена да разрады кніг запісаў, аднак у ёй прысутнічае таксама шмат судовых дакументаў. Разам узятая матэрыяла кнігі ўтрымліваюць немалыя даныя па гісторыі шляхецкага землеўладання, а таксама могуць быць выкарастаны пры вывучэнні розных праблем спецыяльных гістарычных навук: крыніцазнаўстве, дыпламатыцы, кадзікалогіі, палеаграфіі, дакументазнаўстве і інш.

Кніга Метрыкі № 30 багатая матэрыяламі па гістарычнай антрапаніміцы і тапаніміцы (усяго 786 імяных рэалій і 841 геаграфічных). Яны даюць выдатныя магчымасці для параўнаўчага аналізу некаторых аспектаў сацыяльнага-эканамічнага развіцця розных рэгіёнаў ВКЛ.

Разлічана на навукоўцаў, выкладчыкаў, студэнтаў, усіх, хто цікавіцца гісторыяй старажытнай Беларусі.

УДК 930.22:94(476)“1480/1546”
ББК 63.2(4Бел)

